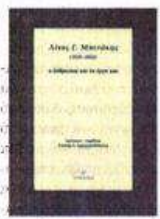

Η συμβολή του Λίνου Μπενάκη στην Έπιστήμη

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Σήμερα είναι η πρώτη ημέρα του Δεκεμβρίου και πλέον το σύνολο της Χώρας εισέρχεται και επίσημως στην τροχιά για τις Γιορτές και κυρίως τὰ Χριστούγεννα. Είναι και η εποχή των δώρων όχι μόνον προς τους μικρούς. Επί τέλους έχουν και οι μεγάλοι τα δικαιώματά τους! Και επειδή ακριβώς είναι μεγάλοι, εννοώ τὰ πρόσωπα της λεγομένης τρίτης ηλικίας, δεν μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα όταν κάνει κρύο γιατί φοβούνται για την υγεία τους. Έτσι τὰ βιβλία είναι ιδιόμορφα δώρα γι' αυτούς! Σας δίνουμε μερικές ιδέες κατάλληλες έπιλόγες.

■ **Γιάννης Α. Δημητροκόποιος (έπιμ.)**, *Λίνος Γ. Μπενάκης (1928-2022). Ο άνθρωπος και τὸ έργο του* (έκδ. Παρουσία, σελ. 184, κεντρ. διέθεσις έκδ. Αρμός).

Ο τόμος αυτός εξέδωθη με τὴν μέριμνα τῆς Ακαδημαϊκού, Όμοτ. Καθηγήτριας τῆς ΕΚΠΑ και πρώην Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Άννας Φαρούδα-Μπενάκη, χήρας τῶν ἐκλιπόντων Όμοτ. Καθηγητῶν Λίνου Μπενάκη. Ο άείμνητος Λίνος Γ. Μπενάκης (Κέρκυρα 1928-Άθήνα 2022) ἀκολούθησε τὴς ἐγκύκλιες σπουδῆς του στὴν Θεσσαλονίκη, όπου ἐν συνεχείᾳ ἐφοίτησε στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ ΑΠΘ. Τὸ διδακτορικὸ του ἐξεπὸνήσε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Κολωνίας στὴν φιλοσοφία. Ακολούθησε τὸν δρόμο ποὺ εἶχε ἀνοίξει στὴν Ἑλλάδα ὁ ἀείμνητος Βασίλειος Πατάκης και σὲ ὅλη τὴν ζωὴ του ὑπηρετῆσε τὴν ἐπιστῆμη τῆς Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας. Διετέλεσε πρῶτος Διευθυντῆς τοῦ Κέντρου Φιλοσοφίας τῆς Ακαδημίας Ἀθηνῶν και Καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιο Κρήτης και ἀργότερα Ἀντιπρόεδρος στὸ Ἴνστιτοῦτο Πανεπιστημίου, όπου και ἐδίδασκε και πάλιν, πάντοτε στὸν τομέα τῆς Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας. Ἡ συμβολὴ του στὴν

καταξίωση τῆς ἐρεῖνης τῆς Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας ὑπῆρξε καταλυτικὴ, ἐνὸς δὲν ἀνένησε στὴν πορεία του και τοὺς κλάδους τῆς Ἠθικῆς και τῆς Αἰσθητικῆς Φιλοσοφίας. Στὸν οσημὸν και λιτὸ τόμο προσφέρουν μελετήματα σημαντικὰ γιὰ τὸν γῆρο τῆς Φιλοσοφίας οἱ καθηγητῆς κ.κ. Πασχάλης Κιτρομυλίδης, Γιώργος Ζωγραφίδης, Ρωζάνη Δ. Ἀργυροπούλου, Χριστίνα Π. Φύη, Γεωργία Ἀποστολοπούλου, Μαρία Προτοπαπᾶ-Μαρνέλη, Ἡλίας Γιαρῆνης, Τερέζα Πεντζοπούλου-Βαϊσιᾶ και ὁ δρ Κωνστ. Γαρίτσιος. Σέ ὅλα τὰ μελετήματα ἀναδεικνύεται ἡ συμβολὴ τοῦ Λίνου Μπενάκη στὴν ἐπιστῆμη ἄλλὰ και γενικότερα τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας, καθὸς ὑπῆρξε και ὀργανωτῆς ποὺ μὲ τὸν ἀριθμὸ ἑλληρικῶν και διεθνῶν συνεδρίων φιλοσοφίας.

■ **Σοφία Ντενίσση (έπιμ.)**, *Με τὴν πένα σπαθί. Κείμενα Ἑλληνίδων γιὰ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821* (έκδ. Πατάκη, σελ. 456, εἰσὸς 18,80). Ἡ κ. Σοφία Ντενίσση (ἀδελφῆς τῆς γνωστῆς θεατρικῆς συγγραφέως και ἠθοποιῶς κ. Μιμῆς Ντενίσσης) εἶναι Καθηγήτρια Ἱστορίας και Κριτικῆς τῆς Λογοτεχνίας στὴν Ἀνωτάτη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν και πολυγραφωφάτῃ ἐπιστῆμον. Τὸ νέο βιβλίο τῆς περιλαμβάνει ἐκτενεστάτῃ εἰσαγωγῇ, σχεδὸν μονογραφία τῆς ἰδίας και ἐν συνεχείᾳ κείμενα γνωστῶν και σχεδὸν ἀνώνυστων Ἑλληνίδων ποὺ ἐξῆσαν κατά τὰ χρόνια τοῦ Ἀγῶνος (Μαντῶ Μαυρογένους, Εὐανθία Καίρη, Ελισάβετ Μουτζῆν-Μαρτινέγκου, Ἀγγελικὴ Πάλλη-Μπαρτολομειᾶ, Ἀντωνούσα Καμπαουράκη) ὄσο και θυγατέρων κάποιων Ἀγωνιστῶν ἢ πάντως τῆς γενεᾶς τῶν γόνων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης (Μελεπομένη Χρ. Καπετανάκη, Ἐλένη Γουσιού, Αἰμιλία Θ. Βελλανιτῶ, Μαριέττα Μπέτσου, Ἀγανίκη Μαζαράκη, Ἐλένη Γεωργίου και Εὐγενία Ζωγράφου). Ὅπως σημειώ-

νει ἡ κ. Ντενίσση, τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κειμένων δὲν ἐγκραται τόσο στὴν λογοτεχνικὴ ἀξία τους (κάποια δὲν ἐγράφησαν καν ὡς λογοτεχνικά) ἄλλὰ στὴν προίμότητα τῆς γενναίας ἐκπαίδευσης και ταπιοχρόνης τῆς ἀντίγκρ ποὺ αἰσθάνθηκαν νὰ ἐκφράσουν και νὰ προβάλουν τὸν γενναεὶο ἠρωεῖσμο, ποὺ προηγουμένως μόνον και' ἐξείρασαν προβάλλε ἡ λαϊκὴ μοῦσα. Τονίζεται ὅμως ὅχι μόνον ὁ ἠρωεῖσμος σὸ πεδίο τῆς μάχης ἄλλὰ και ἐκείνος τῶν γενναεὶων θυμάτων και τῶν γενναεὶων τῶν μετόπισθεν τοῦ Ἀγῶνος, ποὺ ἐξησφάλισαν τὴν προετοιμασία, τὴν συντήρηση και τὴν περιθάλψη τῶν Ἀγωνιστῶν. Εἶναι πολὺ σημαντικὴ αὐτὴ ἡ εἰδικὴ ἀνθολογία, καθὸς μᾶς παρέχει τὴν ἄλλη πλευρὰ τῶν γενναεὶων, ὅχι ἐκείνων ποὺ ἐκλιμαρούσαν συντάξεις ἀπὸ τὸ πιναχουμένο Ἑλληνικὸ κράτος ἀπὸ τὸ 1822 και ἐξῆς, ἄλλὰ γενναεὶων ποὺ ἐχῆσαν τὸ ψυχρὸ σθένος νὰ διαδραματίσουν τὸν δικὸ τους ρόλο γιὰ τὴν τελικὴ νίκη.

■ **Σταῦρος Ζουμπουλάκης (έπιμ.)**, *Ἄγγελος Σικελιανός, 1884-1951 (έκδ. Λόγος, Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος, σελ. 80, εἰσὸς 7)*. Τὸ μικρὸν σχήματος τσάπες βιβλίο ἀποτελεῖ ἐκδόση τῶν ὀμύλων ποὺ ἐχῆσαν γίνεαι στίς 20 Δεκεμβριοῦ 2021 σὲ ἡμερῖδα τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης γιὰ νὰ τιμηθῇ ὁ Ἄγγελος Σικελιανός. Μετέχουν τρεῖς συγγραφεῖς: Εὐθαλία Πασχάλη, «Ὁ αἰσθαντικὸς Σικελιανός», Μισὴλ Πασχάλης, «Ὁ ἠχηρὸς ἀντιλόγος τοῦ Ἄγγελου Σικελιανοῦ στὸν Γιώργο Θεοδοῦ γιὰ τὸν Ἀνδρέα Κάλβο» και Σταῦρος Ζουμπουλάκης, «Ὁ ἱερὸ πρόσωπο τοῦ Δωδεκαετοῦς», ποὺ ἀναφέρεται σὸ ποίημα «Ὁ δωδεκαετῆς Ἡσόδος» ποὺ ἔγραψε ὁ Σικελιανός κατά τὴν διάρκεια ἐπισκέψεως του σὸ Ἅγιον Ὅρος σὲ τὴν 1914 ὅταν ἐπεσκέφθη τὸ Ἄθωνα μαζί με τὸν Καζαντζάκη. Ὁ Σικελιανός παραμένει μέχρι σήμερα ἀσημείων

ἀμφυλεγόμενος» τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, καθὸς πολλοὶ ἀπορρίπτουν τὴν πληθωρικότητα τοῦ στίχου του ἄλλὰ και -κυρίως- τὴς πολιτικῆς τοποθετήσεως του. Ἐξ ἄλλου περισσότερο ἀπασχολῶν ὁ προσωπικὸς βίος του, ὁ γάμος με τὴν Εὐα Σικελιανοῦ και οἱ Δελφικῆς Ἐορτές. Τὰ μελετήματα τῆς ἡμερῖδας αὐτῆς ἐπιχειροῦν νὰ ἀναδείξουν τὴν σημασία του ὡς ποιητῶ και διανοητῶ.

■ **Ἐλένη Κ. Τσαμαδοῦ**, *Σὴ σκά τῆς ζωῆς τους (έκδ. Ψυχολόγος, σελ. 480, εἰσὸς 19,90 και σὲ e-book εἰσὸς 16,60)*. Ἡ κ. Ἐλένη Τσαμαδοῦ εἶναι νομικὸς με σταδιοδρομία ποὺ διέγραψε συστηματικὰ ὡς δικηγόρος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὡς τὸ 2000, ὅποτε ἀπεχώρησε καθῆκοντας τὸν ἀνώτατο βαθμὸ τῆς ἱεραρχίας. Ἐκτοτε ἐχει ἀφιερωθῆ στὴν ἄλλη ἀγάπη τῆς, τὴν λογοτεχνικὴ συγγραφή. Τὰ θέματα τῶν βιβλίων τῆς ἀντὸλθονται κυρίως ἀπὸ προσωπικῆς ἐμπειρίας ἄλλὰ και ἀπὸ τὴν Ἱστορία. Στὰ περισσότερα ἐνοσηματῶνα στὴν ἱστορικὴ πορεία φανταστικὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ὅμως θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι συγγενεῖς μας ἢ φίλοι μας. Στὸ νέο βιβλίο τῆς μᾶς καλεῖ νὰ μοιρασθοῦμε τὴν πορεία τῆς Ἑλληνοαμερικανίδας Λουῆς Μπάρουν, ποὺ γνωρίζεαι ἀπὸ ὅλους ὅτι εἶναι υἱοθετημένη. Αἰφνιδίως στὴν ἡλικία τῶν περὶπου 40 ἐτῶν ἀποφασίζει νὰ ἐγκαταλεῖψη τὰ πάντα στίς ΗΠΑ και με ὀδηγὸ μὴ φωτογραφία ποὺ ἀνακαλύπτει στὰ πράγματα τῆς μητέρας τῆς μετὰ τὸν θάνατο τῆς τελευταίας, νὰ ἀναζητήσει τὴς ρίζες τῆς στὴν Πάτρα! Οἱ περιπέτειες ποὺ ἀποκαλύπτονται και ποὺ κρύβει ἡ φωτογραφία εἶναι συναρπαστικῆς και ἀπτόνηται τῶν υἱοθεσιῶν ποὺ ἐγιναν ἀμέσως μετὰ τὸν Β' Παγκ. Πόλεμο. Μόνον ποὺ ἐδὸ δὲν πρόκειται γιὰ τὰ «σημεία παιδῶν» τοῦ ΠΙΚΠΑ ἄλλὰ γιὰ μὴ ἱστορία πολὺ πὸ σκοτεινὴ οἰκογενειακῶν παθῶν και ἀδελφικῆς ζηλοτυπίας, ἀνεκπαίρη-

σοῦ ἐρωτα και ἐνὸς παιδιοῦ-θύματος, ποὺ εἶναι ἡ Λουῆ. Τὸ τέλος εἶναι ἀπροσδόκητο και αἰσιόδοξο, ἀν ἀνησυχεῖτε! Παρ' ὅτι μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἡ κ. Τσαμαδοῦ γράφει γιὰ τὸ εὐρὸ κοινὸ (πρῆγμα ποὺ ὄντως κάνει), ταπιοχρόνης προσφέρει ὅπως πάντοτε ἕνα πολὺ καινοφανῆ μνηστορόημα ποὺ κατατάξε λογοτεχνικὴ ἀξία ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς γραφῆς του και τὴν πειστικότητα τῶν προσώπων του.

■ **Γκολιάρνα Σαπέντσα**, *Ραντεβὸ σὸ Ποζιάνο (μυθρ. Ἄννα Παπασατῆρα, έκδ. Πατάκη, σελ. 304, εἰσὸς 16,60 και σὲ e-book εἰσὸς 10,99)*. Ἡ συγγραφεῖς (1924-1996) εἶναι περιπὸ ἀγνωστὴ στὴν χώρα μας. Προήρχετο ἀπὸ σοσιαλιστικὴ οἰκογένεια τῆς Κατάνης, με πατέρα δικηγόρο και ἀγωνιστῆ κατὰ τοῦ μωσοσολινικοῦ φασισμοῦ. Ἡ μητέρα τῆς ὑπῆρξε ἡ ἱστορικὴ μορφή τῆς ἰταλικῆς (σικελικῆς) Ἀριστερᾶς, δημοσιογράφος και ἐκδότρια Μαρία Τζοννίττος, συνεργάτῃς τοῦ Ἀντόνιο Γκράμισαι και ἄλλων ἀνυλῶγων προσωπικοτήτων. Ἡ Γκολιάρνα ἀπὸ τὰ νεανικὰ τῆς χρόνια διεκρίθη κυρίως ὡς ἠθοποιὸς και ἀργότερα ὡς συγγραφεῖς με τέσσερα μνηστορόηματα αὐτοβιογραφικὸ κυρίως περιεχομένου (δὲν ἔχουν μεταφρασθῆ στὰ ἑλληνικὰ πρὸς τὸ παρόν). Ἄφησε και πολλὰ ἀνέκδοτα ἔργα, ποὺ ἐξεδόθησαν μετὰ τὸν θάνατο τῆς, ὅπως τὸ παρόν ποὺ ἐκυκλοφόρησε στὴν πατρίδα τῆς μόλις τὸ 2015, ἐνὸς ἐγρᾶση τοῦ 1984. Τὸ παρόν ἐκτύλισσεται σὸ κοσμικὸ Ποζιάνο, στὴν ἀκτὴ τοῦ Ἀμάλφι με ἠρωεῖδες δύο γενναεὶες πολὺ διαφορετικὸ χαρακτήρος και κοινωνικῆς προελεύσεως. Ὁμιος μέσα ἀπὸ μὴ εἰκοσαεταῖα συναναστροφῆς και συμβιωσεῖς τους ἀναπτύσσουν εὐακρινὴ φιλία και ἀποκαλύπτουν πολλὰ γιὰ τὴν ζωὴ τους. Σήμερα τὸ μνηστορόημα αὐτὸ κατέχει σημαντικὴ θέση στὴν σύγχρονη ἰταλικὴ λογοτεχνία. ▲▼

